

تعیین و مقایسه ضریب سالمندی در استان های مختلف ایران

دکتر داریوش فرهود^۱، دکتر حمید پورجعفری^۲

واژه های کلیدی: پیری، ضریب سالمندی، ایران

چکیده

یکی از شاخص های دموگرافیک هر جامعه، ضریب سالمندی است. ضریب سالمندی همچنین نشان دهنده افزایش نسبی تعداد سالمندان است، که این می تواند نشان دهنده وضعیت خدمات بهداشتی آن جامعه باشد. این شاخص همچنین به نرخ موالید و میزان نسبی تعداد کودکان در جامعه مورد مطالعه بستگی دارد. ضریب سالمندی در حقیقت تعداد و تغییرات دو انتهای توزیع سنی جمعیت را نشان می دهد.

ضریب سالمندی در ایران، در یک مطالعه توصیفی - مقطعی، به تفکیک استان های مختلف، با توجه به محل زندگی (شهری و روستایی) و جنس، تعیین و مقایسه شده و نتایج زیر را به همراه داشته است. ضریب کل سالمندی در ایران حدود ۷/۶۴ درصد است که پایین ترین آن مربوط به استان کهگیلویه و بویراحمد (۳/۸۳ درصد) و بالاترین آن مربوط به استان سمنان (۱۲/۲۵ درصد) است. ضریب سالمندی در زنان شهرتین، بجز موارد معدودی، همواره کمتر از مردان شهرتین و در زنان روستائین نیز کمتر از مردان روستایی است. ضریب سالمندی مجموع مردان و زنان در روستاها بیشتر از نسبت مشابه در شهر بوده است.

سرآغاز

پسری امری نسبی است که متأثر از عوامل داخلی (زنها) و عوامل خارجی (محیطی) می باشد. افزایش نسبت سالمندان در هر جمعیتی علاوه بر اینکه نشانه ای از بهبود وضع بهداشت و بطور کلی شرایط زیست آن جامعه، نشانه ای از کاهش موالید نیز هست. برای مشخص شدن وضعیت پراکنش سالمندان با توجه به موالید، از ضریب سالمندی استفاده می شود. ضریب سالمندی برابر است با نسبت عمده افراد ۶۵ سال به بالا بر عمده افراد صفر تا ۱۴ سال. ضریب درصد، ضریب سالمندی وضعیت سنی جامعه را نیز تا حدودی نشان می دهد. البته بایستی بخاطر داشت که مهاجرت نقش عمده ای در تغییر ترکیب جامعه دارد. لذا در بررسی علت بالا

۱- گروه ژنتیک انسانی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران، صندوق پستی ۶۴۴۶ - ۱۴۱۵۵، تهران، ایران.

۲- گروه بائولوژی و ژنتیک، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی همدان، صندوق پستی ۵۱۸، همدان، ایران.

با پایین بودن ضریب سالمندی هر جامعه، علاوه بر مسایلی از قبیل وضعیت بهداشت، نرخ موالید، بایستی به این مهم نیز توجه شود.

جمعیت جهان به سرعت رو به سالمندی می رود و نسبت سالمندان در هر سرشماری نسبت به سرشماری قبلی افزایش می یابد. افزایش نسبت سالمندان در جمعیت ها، مسایل جدیدی را مطرح ساخته و مسئولان و دست اندرکاران و برنامه ریزان در تمام جوامع، واقعیت روزافزون تعداد سالمندان را از جهات مختلف پزشکی، بهداشتی، روانی، اقتصادی و اجتماعی مورد توجه خاص قرار داده اند.

افزایش تعداد سالمندان اگر چه از نظر فردی ممکن است جالب توجه باشد، ولی از لحاظ اجتماعی، تغییر در ترکیب جمعیت و افزایش تعداد بازنشستگان، موجب می شود که طبقه تولیدکننده بار بیشتری را در ارتباط با افزایش طبقه مصرف کننده تحمل نماید. بخصوص اگر هنگام با افزایش تعداد سالمندان در تعداد موالید نیز کاهش پیدا شود، ترکیب جامعه بصورت ناموزونی تغییر خواهد کرد، که برنامه ریزی های مناسبی را از سوی مسئولان کشور ضروری می سازد.

در نیمه اول قرن بیستم ضریب سالمندی در انگلستان از ۲۳ درصد به ۷۰ درصد افزایش یافت. در حالی که مثلاً در هند، این ضریب همیشه در حدود ۱۵ درصد است. صرفنظر از میزان تولد و میزان مرگ و میر، تغییرات حاصله در ترکیب سنی جامعه به عوامل دیگری نیز مربوط می گردد. در کشورهایی مانند آمریکا، کانادا، استرالیا، اروپا مسایلی چون مهاجرت را نیز باید در نظر داشت. کاهش تعداد موالید بیش از سایر عوامل در تغییر سنی یک جمعیت موثر است. زیرا این عامل به نسبت مستقیم، عده افراد جوان را تقلیل می دهد (۱).

درایس بررسی، ضریب سالمندی در استان های مختلف ایران بررسی و گزارش شده است. نتایج این تحقیق، که برای اولین بار در ایران انجام گرفته است، می تواند برای برخی برنامه ریزی های اجتماعی و بهداشتی کشور منبع اطلاعاتی مناسبی باشد.

نمونه گیری و روش بررسی

کشور ایران بین عرض های جغرافیایی ۲۵ و ۴۰ درجه شمالی و طول های ۴۴ و ۶۳ درجه شرقی قرار گرفته و سرزمینی را به وسعت بیش از ۱،۶۴۸،۰۰۰ کیلومتر مربع دربرمی گیرد (۲).

برابر آمار سال ۱۳۷۰، ایران دارای ۵۵،۸۳۷،۱۶۲ نفر جمعیت بوده است. از این تعداد ۴۲/۳۳ درصد روستایی و ۵۷/۰۲ درصد ساکن نقاط شهری می باشند. بقیه نیز جمعیت غیر ساکن را تشکیل می دهند (۳).

از آنجایی که آمار مربوط به جمعیت کشور، مورد استفاده در یک پروژه مربوط به آمار جمعیت سال ۱۳۷۰ (۲) یعنی قبل از اعلام اردبیل، قزوین، گلستان و قم به عنوان استان های مجزا بوده است، یعنی در سال ۱۳۷۰ ایران دارای ۲۴ استان بوده است.

جدول های ۱ و ۲ تعداد افراد گروههای سنی را به تفکیک جنسیت و محل سکونت (مناطق شهری و روستایی) در استانهای مختلف نشان می دهند. با استفاده از آمار یاد شده، ضریب سالمندی در استان های مختلف محاسبه و با یکدیگر مقایسه شده اند. که در قسمت نتایج به آنها پرداخته خواهد شد.

به دلیل اینکه در انجام محاسبات فوق، نمونه گیری انجام نشده و کلیه افراد جمعیت مورد مطالعه در آمار منظور شده است، لذا برای انجام مقایسه بین گروههای مختلف می توان نتایج، که بصورت درصد بیان شده اند، را مستقیماً بکار برده و تفاوت ها را مورد بحث قرار داد.

در انجام محاسبه ضریب سالمندی هر استان، یکبار مجموعه افراد ساکن مناطق شهری و مناطق روستایی بدون احتساب جمعیت غیر ساکن هر استان به حساب آورده شده است (ستون ۹). و یکبار مجموعه افراد ساکن مناطق شهری و مناطق روستایی یا احتساب جمعیت غیر ساکن هر استان (ستون ۱۰).

منظور از سن، تعداد سالهای کاملی است که از زمان تولد فرد گذشته باشد (۲). جمعیت ساکن در نقاط شهری، در هر یک از محدوده های بخش، شهرستان، استان یا کشور، جمعیت کلیه شهرهایی است که در همان محدوده قرار دارد و جمعیت هر شهر عبارتست از مجموع تعداد اعضای همه خانواده های ساکن در آن اقامتگاه معمولی آنها در زمان آمارگیری در آن شهر واقع بوده است (۲).

جمعیت ساکن در نقاط روستایی، در هر یک از محدوده های دهستان، بخش، شهرستان، استان یا کشور، جمعیت کلیه آبادی هایی است که در همان محدوده قرار دارند و جمعیت هر آبادی عبارتست از مجموع اعضای همه خانواده های ساکن در آن اقامتگاه معمولی آنها در زمان آمارگیری در آن آبادی واقع بوده است (۲).

شهرها، کلیه نقاطی هستند که در زمان آمارگیری سال ۱۳۷۰ دارای شهرداری بوده اند (۲).

آبادی به مجموعه یک یا چند مکان و اراضی به هم پیوسته (اعم از کشاورزی و غیرکشاورزی) گفته می شود که خارج از محدوده شهرها واقع شده و دارای محدوده ثبتی یا عرفی مستقل باشند (۲).

یافته ها و گفتگو و بهره گیری پایانی

ضریب سالمندی در استان های مختلف و به تفکیک شهری و روستایی و جنسیت ، بدون احتساب افراد غیر ساکن در استان های مختلف ، محاسبه و در شترنگه ۳ آمده است.

ضریب سالمندی کل کشور با احتساب افراد غیر ساکن ۷/۶۴ درصد و بدون احتساب افراد غیر ساکن ۷/۶۶ درصد است. به این ترتیب می توان گفت که ترکیب جمعیتی ایران نمایش یک جمعیت جوان را دارد (سازمان ملل متحد نسبت های زیر ۱۵ درصد را به عنوان یک جمعیت جوان محسوب می نماید).

ضریب سالمندی در مجموع زنان و مردان شهرنشین کشور، برابر ۷/۵۹ درصد و برای مردان شهرنشین کشور ۸/۱۸ درصد و بالاخره برای زنان شهرنشین کشور ۸/۰۴ درصد است.

ضریب سالمندی در مجموع زنان و مردان روستائین کشور برابر ۷/۷۴ درصد، و برای مردان روستائین کشور ۸/۷۲ درصد و بالاخره برای زنان روستائین کشور ۶/۰۷ درصد است.

ضریب سالمندی در استان سمنان بیشترین مقدار یعنی ۱۲/۲۵ درصد و در استان کهگیلویه و بویراحمد کمترین مقدار یعنی ۳/۸۳ درصد است.

پایین ترین ضریب سالمندی در گروه های مورد مطالعه، مربوط به زنان شهرنشین استان سیستان و بلوچستان است که برابر با ۲/۷۳ درصد است.

ضریب سالمندی زنان شهرنشین کل کشور قدری کمتر از ضریب مردان شهرنشین کل کشور است (۰/۱۴ درصد).

ضریب سالمندی زنان روستائین کل کشور کمتر از ضریب مردان روستائین کل کشور است (۲/۰۲ درصد).

در استان های مختلف با کمی اختلاف تقریباً همین رابطه برقرار است؛ یعنی ضریب زنان کمتر از مردان است.

از ۲۴ استان مورد مطالعه ضریب سالمندی ۱۶ استان زیر ۸ درصد یعنی « بسیار جوان » است.

نمودار ۱ ، ضریب سالمندی با احتساب جمعیت غیر ساکن کلیه استان های کشور، مقایسه می نماید.

هرچند مرزهای سیاسی داخلی ، یعنی تقسیمات استانی، کاملاً منطبق بر تفاوت های جغرافیایی ، اقلیمی و قومی ساکنان آنها نیست، اما توجه به شرایط کلی استان ها ، تفاوت های نسبتاً زیادی از این نقطه نظر و همچنین از نظر مسایل اجتماعی ، فرهنگی ، بهداشتی ، تغذیه ای ، درآمد سرانه و غیره را برای ما آشکار می سازد. و این مجموعه عوامل احتمالاً موجب تفاوت در ضریب سالمندی در استان های مختلف کشور پهناور ما ایران است.

سپاسگزاری

نویسندگان مقاله از همکار گرانمایه جناب آقای دکتر محمدتقی رهنمایی، استاد محترم گروه جغرافیایی دانشکده ادبیات و علوم انسانی تهران و نیز از استاد ارجمند جناب آقای دکتر محمودی بخاطر مطالعه دقیق مقاله حاضر و ارائه رهنمودهای بسیار مفید و معرفی منابع مناسب، از جناب آقای دکتر حسین صدیقی برای بازبینی مقاله و همچنین از همکاری موثر پرسنل کتابخانه مرکز آمار ایران و نیز آقایان محسن توکل و مجید معتمدزاده اعضاء هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی همدان بخاطر همکاری صمیمانه در بررسی های آماری ، همچنین از سرکار خانم قهرمانی کارشناس آزمایشگاه ژنتیک بخاطر انجام پاره ای محاسبات سپاسگزاری می نمایند.

شترنگه ۱ - جمعیت شهرنشین در استان های مختلف، برحسب جنسیت

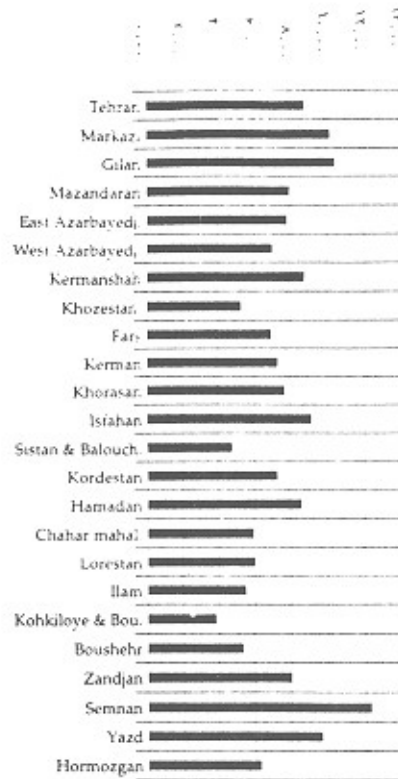
استان	گروه های سنی					
	۱۲ - ۶۵ سال			۶۵ سال به بالا		
	مرد	زن	جمع	مرد	زن	جمع
تهران	۱,۶۹۷,۶۲۳	۱,۶۲۱,۶۰۹	۳,۳۱۹,۲۳۲	۱۶۵,۸۱۰	۱۳۷,۱۳۲	۳۰۱,۹۴۲
مرکزی	۱۳۰,۶۰۱	۱۲۲,۹۴۴	۲۵۳,۵۴۵	۱۰,۵۶۶	۸,۷۳۰	۱۹,۲۹۶
گیلان	۱۷۲,۸۱۶	۱۶۲,۰۲۱	۳۳۴,۸۳۷	۱۵,۳۲۲	۱۲,۸۸۲	۲۸,۲۰۴
مازندران	۳۲۳,۳۵۲	۳۱۵,۰۱۹	۶۳۸,۳۷۱	۲۲,۳۰۰	۲۱,۱۰۹	۴۳,۴۰۹
آذربایجان شرقی	۲۷۵,۵۶۰	۲۶۲,۰۰۰	۵۳۷,۵۶۰	۲۳,۸۹۸	۲۳,۹۵۶	۴۷,۸۵۴
آذربایجان غربی	۲۳۲,۷۱۶	۲۲۵,۱۰۵	۴۵۷,۸۲۱	۱۸,۲۶۶	۱۵,۰۸۵	۳۳,۳۵۱
کرمانشاه	۲۱۸,۷۲۳	۲۰۱,۰۷۲	۴۱۹,۷۹۷	۱۷,۹۷۸	۱۲,۳۷۵	۳۰,۳۵۳
خوزستان	۲۵۵,۹۲۵	۲۳۲,۶۹۰	۴۸۸,۶۱۵	۲۵,۲۹۸	۲۱,۰۵۱	۴۶,۳۴۹
فارس	۲۱۵,۱۷۹	۲۰۹,۵۸۷	۴۲۴,۷۶۶	۲۳,۵۷۰	۱۸,۸۰۳	۴۲,۳۷۳
کرمان	۱۹۷,۳۶۱	۱۸۹,۲۹۱	۳۸۶,۶۵۲	۱۲,۸۷۰	۱۰,۷۴۰	۲۳,۶۱۰
خراسان	۷۱۱,۲۱۸	۶۸۱,۲۱۷	۱,۳۹۲,۴۳۵	۵۴,۵۲۱	۴۱,۱۹۲	۹۵,۷۱۳
اصفهان	۵۱۶,۴۲۰	۴۸۷,۶۵۶	۱,۰۰۴,۰۷۶	۲۸,۷۸۸	۲۹,۷۸۳	۵۸,۵۷۱
سیستان و بلوچستان	۱۶۸,۷۷۳	۱۶۴,۵۱۵	۳۳۳,۲۸۸	۶,۸۳۱	۶,۵۰۱	۱۳,۳۳۲
کردستان	۱۲۷,۶۲۵	۱۲۱,۹۷۰	۲۴۹,۵۹۵	۱۰,۳۸۲	۷,۸۱۰	۱۸,۱۹۲
همدان	۱۵۳,۱۵۹	۱۴۴,۸۷۰	۲۹۸,۰۲۹	۱۲,۵۵۱	۱۲,۰۸۸	۲۴,۶۳۹
چهارمحال و بختیاری	۶۳,۳۶۱	۶۲,۳۶۰	۱۲۵,۷۲۱	۲,۶۶۶	۲,۶۶۶	۵,۳۳۲
لرستان	۱۷۸,۳۶۹	۱۷۶,۰۰۷	۳۵۴,۳۷۶	۱۲,۷۸۷	۹,۵۲۱	۲۲,۳۰۸
ایلام	۵۳,۲۰۴	۵۰,۷۲۱	۱۰۳,۹۲۵	۱,۹۹۷	۲,۳۱۵	۴,۳۱۲
کهگیلویه و بویراحمد	۳۹,۰۹۴	۳۷,۴۸۱	۷۶,۵۷۵	۱,۱۹۱	۱,۱۹۶	۲,۳۸۷
بوشهر	۹۱,۱۸۰	۷۸,۶۳۶	۱۶۹,۸۱۶	۲,۱۹۰	۲,۵۹۲	۴,۷۸۲
زنجان	۱۸۷,۲۲۲	۱۷۶,۰۰۷	۳۶۳,۲۲۹	۱۲,۳۱۶	۱۱,۷۳۸	۲۴,۰۵۴
سمنان	۵۸,۸۷۶	۵۵,۶۵۲	۱۱۴,۵۲۰	۶,۱۸۱	۵,۱۶۱	۱۱,۳۴۲
یزد	۱۰۸,۰۷۲	۹۹,۲۲۰	۲۰۷,۲۹۲	۹,۵۹۹	۷,۸۸۹	۱۷,۴۸۸
هرمزگان	۹۴,۳۲۲	۸۹,۵۶۱	۱۸۳,۸۸۳	۲,۲۸۲	۲,۶۶۶	۴,۹۴۸
جمع	۶,۸۹۱,۸۸۵	۶,۵۷۰,۴۲۵	۱۳,۴۶۲,۳۱۰	۵۳۳,۷۸۵	۴۵۸,۶۵۷	۹۹۲,۴۴۲

شترنگه ۲ - جمعیت روستائین در استان های مختلف ، برحسب جنسیت

استان	گروه های سنی					
	۶۵ سال به بالا			۱۲ - ۶۴ سال		
	جمع	زن	مرد	جمع	زن	مرد
تهران	۳۹,۸۹۶	۱۶,۹۹۰	۲۲,۹۰۶	۵۹۶,۹۹۷	۲۸۷,۶۲۰	۳۰۹,۳۷۷
مرکزی	۲۱,۳۳۶	۱۳,۳۸۶	۷,۹۵۰	۲۵۲,۳۳۲	۱۳۳,۳۷۳	۱۱۹,۰۵۸
گیلان	۵۸,۳۳۸	۲۷,۹۹۶	۳۰,۳۴۲	۵۱۵,۰۷۷	۲۵۱,۳۸۹	۲۶۳,۶۸۸
مازندران	۸۳,۵۷۷	۳۷,۶۶۲	۴۵,۹۱۳	۹۷۷,۰۹۹	۴۷۷,۲۵۱	۴۹۹,۸۴۸
آذربایجان شرقی	۷۱,۸۸۹	۳۸,۸۳۸	۳۳,۰۵۱	۹۷۲,۳۵۸	۴۷۱,۳۳۹	۵۰۳,۰۱۹
آذربایجان غربی	۳۸,۱۸۹	۱۵,۷۲۲	۲۲,۴۶۷	۵۶۵,۷۵۹	۲۷۹,۲۱۷	۲۸۶,۵۴۲
خراسان	۳۳,۳۶۶	۱۵,۰۷۷	۱۸,۰۸۹	۶۳۱,۷۵۲	۳۰۸,۶۸۹	۳۲۳,۰۶۵
کرمانشاه	۲۹,۳۳۸	۱۱,۴۱۹	۱۸,۰۱۹	۷۸۵,۸۲۱	۳۸۱,۵۴۹	۴۰۴,۲۷۲
خوزستان	۳۶,۳۳۶	۱۵,۰۷۳	۲۱,۲۶۳	۶۵۲,۳۳۷	۳۳۳,۶۳۵	۳۱۸,۷۰۲
فارس	۱۱۷,۵۱۲	۴۶,۷۲۱	۷۰,۷۹۱	۲۱,۳۸۹,۶۲۲	۹۷۹,۳۹۲	۷۱۰,۳۳۱
کرمان	۵۲,۶۰۲	۲۶,۸۷۲	۲۵,۷۳۰	۵۶۱,۲۰۲	۲۶۵,۳۶۱	۲۹۵,۸۴۲
خراسان	۲۳,۳۷۱	۹,۱۲۳	۱۵,۲۴۸	۴۱۹,۰۲۹	۲۱۰,۳۰۰	۲۰۸,۷۲۹
اصفهان	۲۳,۰۳۲	۸,۷۵۵	۱۵,۲۷۹	۳۱۳,۹۷۶	۱۳۹,۹۹۲	۱۷۳,۹۸۴
سیستان و بلوچستان	۳۷,۶۷۷	۱۵,۸۸۵	۲۱,۷۹۲	۶۵۱,۷۱۵	۳۱۷,۰۶۵	۳۳۴,۶۵۰
کردستان	۱۲,۹۸۹	۵,۲۷۹	۷,۷۱۰	۲۲۲,۸۵۲	۱۰۶,۶۵۲	۱۱۶,۲۰۰
همدان	۲۰,۵۳۱	۸,۱۲۱	۱۲,۴۱۰	۳۵۷,۳۵۹	۱۷۱,۷۵۱	۱۸۵,۷۰۸
چهارمحال و بختیاری	۶,۳۹۳	۳,۵۳۰	۲,۸۶۳	۱۰۹,۸۵۷	۵۳,۶۸۲	۵۶,۱۷۵
لرستان	۷,۳۱۶	۳,۳۳۵	۳,۹۸۱	۱۷۰,۳۸۹	۸۲,۳۱۲	۸۸,۰۷۰
ایلام	۹,۹۹۸	۴,۵۶۳	۵,۴۳۵	۱۶۳,۹۰۰	۷۹,۴۶۱	۸۴,۴۳۸
کهگیلویه و بویراحمد	۳۸,۷۳۵	۱۶,۲۶۳	۲۲,۴۷۲	۴۹۸,۷۳۳	۲۱۷,۹۹۶	۲۸۰,۷۳۷
گلستان	۱۱,۳۶۶	۵,۰۶۳	۶,۳۰۳	۷۱,۶۰۶	۳۶,۸۹۸	۳۴,۷۰۸
گلین	۱۱,۸۶۵	۵,۲۹۳	۶,۵۷۲	۹۷,۱۵۳	۴۶,۷۱۷	۵۰,۴۳۶
دماوند	۲۰,۳۳۷	۸,۸۶۸	۱۱,۵۵۹	۲۷۰,۳۳۷	۱۳۱,۸۷۹	۱۳۸,۴۵۸
جمع	۸۵۷۳۳۷	۳۶۱,۷۰۵	۴۹۵,۶۳۲	۱۱,۰۷۹,۶۲۵	۵,۶۸۲,۸۲۲	۵,۳۹۶,۸۰۳

شترنگه ۳ - ضریب سالمندی در استان های مختلف برحسب محل زندگی (شهر و روستا) و جنسیت

نام استان	شهری			روستایی			جمع	جمع
	مرد	زن	جمع	مرد	زن	جمع		
	مرد	زن	جمع	مرد	زن	جمع		
تهران	۹/۷۷	۸/۲۶	۹/۱۲	۷/۲۰	۵/۹۰	۶/۶۸	۸/۷۹	۸/۷۶
مرکزی	۸/۰۹	۶/۸۱	۷/۲۷	۱۳/۷۶	۱۰/۸۵	۱۳/۸۵	۱۰/۱۰	۱۰/۱۰
گیلان	۸/۸۷	۹/۰۷	۸/۹۷	۱۱/۵۶	۱۱/۱۲	۱۱/۳۳	۱۰/۳۹	۱۰/۳۹
مازندران	۷/۲۹	۶/۷۰	۷	۹/۱۸	۷/۱۸	۶/۵۱	۷/۹۲	۷/۹۲
آذربایجان شرقی	۹/۲۳	۷/۳۵	۸/۳۰	۸/۵۶	۶/۱۲	۷/۲۸	۷/۸۱	۷/۸۱
آذربایجان غربی	۷/۸۸	۶/۷۰	۷/۳۰	۷/۸۳	۵/۶۲	۶/۷۵	۷	۷
کرمانشاه	۵/۵۹	۵/۰۷	۵/۳۲	۵/۵۸	۳/۸۸	۵/۱۲	۵/۲۰	۵/۲۰
خوزستان	۸/۰۹	۷/۰۲۱	۷/۶۵	۶/۹۳	۵/۶۱	۶/۱۹	۶/۸۵	۶/۸۵
فارس	۷/۰۲	۵/۶۷	۶/۳۷	۹/۱۷	۶/۷۲	۷/۹۷	۷/۳۷	۷/۳۷
کرمان	۷/۶۷	۶/۰۲	۶/۸۷	۹/۹۷	۶/۸۸	۸/۲۶	۷/۶۶	۷/۶۶
خراسان	۹/۳۵	۸/۱۶	۸/۸۲	۱۰/۰۵	۹/۳۷	۹/۷۲	۹/۰۱	۹/۰۱
اصفهان	۳/۰۵	۲/۷۳	۲/۴۰	۷/۲۶	۳/۳۳	۵/۷۹	۳/۷۲	۳/۷۲
سیستان و بلوچستان	۷/۶۲	۵/۹۲	۶/۷۸	۹/۳۲	۵/۸۲	۷/۶۵	۷/۲۵	۷/۲۵
کردستان	۹/۲۹	۸/۳۳	۸/۹۳	۹/۲۹	۷/۳۲	۸/۳۳	۸/۵۷	۸/۵۸
همدان	۶/۳۹	۵/۸۸	۶/۱۱	۶/۶۲	۳/۹۵	۵/۸۳	۵/۹۲	۵/۹۲
چهارمحال و بختیاری	۷/۱۷	۵/۹۲	۶/۳۰	۶/۶۸	۳/۷۳	۵/۷۲	۵/۹۸	۵/۹۸
لرستان	۵/۶۲	۳/۵۶	۵/۱۱	۷/۰۵	۳/۷۱	۵/۹۱	۵/۵۰	۵/۵۰
ایلام	۳/۰۵	۲/۱۹	۳/۱۲	۳/۳۰	۳/۰۲	۳/۱۸	۳/۸۳	۳/۸۳
کهگیلویه و بویراحمد	۲/۵۹	۳/۵۷	۳/۵۸	۳/۳۳	۵/۷۲	۶/۱۰	۵/۳۳	۵/۳۳
بوشهر	۷/۶۵	۶/۶۵	۷/۲۰	۹/۷۲	۷/۲۶	۸/۶۳	۷/۹۸	۷/۹۸
زنجان	۱۰/۵۰	۹/۳۵	۹/۹۹	۱۷/۱۶	۱۵/۵۱	۱۵/۸۷	۱۲/۲۵	۱۲/۲۵
سمنان	۸/۸۸	۷/۹۵	۸/۳۳	۱۳/۰۳	۱۱/۳۲	۱۲/۲۱	۹/۶۲	۹/۶۲
یزد	۳/۷۵	۲/۹	۳/۳۳	۸/۲۶	۶/۸۲	۷/۵۶	۶/۱۹	۶/۱۹
هرمزگان	۸/۱۸	۸/۰۲	۷/۵۹	۸/۷۲	۶/۷۰	۷/۷۲	۷/۶۶	۷/۶۶
جمع	۸/۱۸	۸/۰۲	۷/۵۹	۸/۷۲	۶/۷۰	۷/۷۲	۷/۶۶	۷/۶۶

نمودار ۱ - مقایسه ضریب سالمندی کل با احتساب جمعیت غیرساکن هر استان

کتابنامه

- ۱- شاملو، غلامعلی (۱۳۶۴) : پیری چیست؟ چرا پیر می‌شویم، شرکت سهامی چهره، تهران.
- ۲- مرکز آمار ایران (۱۳۷۲) : آمارگیری جاری جمعیت سال ۱۳۷۰، نتایج عمومی استان‌ها، مرکز آمار ایران، تهران.
- ۳- مرکز آمار ایران (۱۳۷۲) : آمارگیری جاری جمعیت سال ۱۳۷۰، نتایج عمومی کل کشور، شماره مسلسل ۱۸۳۸ مرکز آمار ایران، تهران.
- ۴- نظری، علی اصغر (۱۳۶۸) : جغرافیای جمعیت ایران، سازمان جغرافیایی و کارتوگرافی کیناشناسی، تهران.